

جایگاه خانواده در پیشگیری از جرایم جنسی در جامعه از دیدگاه مقام معظم رهبری؛ با تاکید بر نقش همسری و مادر زنان

* شهلا صدری زاده

** فاطمه خیاط

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۱۸

چکیده

امروزه انحرافات اجتماعی، از جمله جرایم جنسی، به عنوان تهدیدی بزرگ، سلامت جامعه را با خطر مواجه ساخته است. زن به عنوان محور اصلی ترین نهاد اجتماعی؛ یعنی خانواده، نقش برجسته در کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه دارد. شناخت دیدگاه رهبری فرزانه انقلاب در این خصوص، برای راهنمای عملی زنان ضروری است. این مقاله، با روش توصیفی-تحلیلی دیدگاه ایشان را درباره نقش زنان در کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه بیان کرده است. در گردآوری و دسته بندی سخنان معظم له و ارائه آن در قالب این مقاله، برخی سخنرانی ها و پیام های ایشان درباره زنان از آغاز پیروزی انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۹۹ و توصیه های ایشان به جوانان مورد بررسی قرار گرفته است. یافته ها نشان می دهد از نظر ایشان، زنان با اقداماتی همچون رعایت حجاب،

* دانش آموخته رشته فقه خانواده مدرسه تخصصی الزهرا ع اهواز Sh.sadrizadeh@gmail.com

** دانش آموخته سطح دو حوزه مدرسه علمیه الزهرا ع اهواز fatemh.khayat75@gmail.com

تقوا، اعتدال در ارتباط با نامحرم، ابراز عشق و محبت به همسر و احترام به او، توجه به مسائل زناشویی، تربیت جنسی، دینی، عاطفی و اخلاقی فرزندان، نقش مهمی در کاهش جرایم جنسی دارند. بنابراین، تاثیر زنان در جایگاه نقش همسری و مادری در سلامت جامعه بسیار موثر است.

کلیدواژه‌ها: سلامت جامعه، کاهش جرایم جنسی، رهبری انقلاب، نقش زنان

مقدمه

در تاریخ جوامع بشری، خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد اجتماعی، نقش بسیار زیادی در کاهش و یا افزایش انواع جرایم اجتماعی داشته است؛ زیرا فضای روانی حاکم بر خانواده، زمینه ارتکاب و یا اجتناب از این جرایم را برای اعضای آن فراهم می‌کند. زنان، با ایفای وظایف خویش در ابعاد مختلف در ایجاد چنین فضایی تاثیرگذار هستند؛ چرا که زنان محور اصلی خانواده می‌باشند. بنابراین، نقش آنان در کاهش جرایم جنسی بسیار برجسته است. سلامت جامعه از جرایم جنسی، به این معنا که فضای جمعی مردم با فشار بحران‌زا و نگران‌کننده انحرافات اجتماعی مواجه نباشند، مورد عنایت بسیاری از علما و بزرگان اندیشه، از جمله آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای بوده است.

این مقاله، درصدد بررسی تاثیر زنان در ابعاد گوناگون فردی، همسری و مادری بر سلامت جامعه، از مفاسد جنسی بر اساس دیدگاه رهبری فرزانه انقلاب است. در این زمینه، کتاب‌ها و مقالات فراوانی توسط روان‌شناسان و پژوهشگران تالیف شده است. از جمله می‌توان به آثار زیر اشاره کرد:

«نقش زن در سلامت خانواده»، زینیوند (۱۳۹۶)؛ «تربیت جنسی در کلام امام علی علیه السلام، رضوی نهاد (۱۳۹۷)؛ «نقش جنس مونث در ارتکاب و پیش‌گیری از جرایم جنسی»، حسینی و صفری (۱۳۹۴)؛ «نقش زنان بزه دیده در ارتکاب جرایم جنسی»، جوان جعفری بجنوردی و شاهیده (۱۳۹۳)؛ «بررسی نقش خانواده در پیش‌گیری از آسیب‌های اجتماعی»، سلیمان ایزدی و خاتمی و عمارلو (۱۳۹۸).
ما با توجه به عنایتی که رهبری فرزانه انقلاب، از دیرباز به مباحث زنان

داشته‌اند، مطالعه و بررسی اندیشه‌های ایشان در این زمینه، نه تنها از اهمیت علمی ویژه‌ای برخوردار است، بلکه به دلیل کم‌لطفی و کم‌کاری در زمینه مطالعه و اجرای راهکارهای ایشان، در ابعاد فرهنگی و اجتماعی، جزو رسالت اجتماعی بزرگ کارشناسان و محققان دلسوز کشور است. از این رو، این پژوهش به بررسی دیدگاه ایشان در حوزه تاثیر زنان بر کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه می‌پردازد.

انقلاب اسلامی با بهره‌گیری از تعالیم نورانی اسلام جایگاه و نقشی بس‌والا و مهم برای زنان در نظر گرفته است. در جمهوری اسلامی ایران، زنان از یک سو، توانمندی‌های خودشان را در عرصه‌های گوناگون اجتماعی به اثبات می‌رسانند و از سوی دیگر، از فضای خانه و تربیت فرزند و نقش‌های همسری و مادری خود نیز فاصله نمی‌گیرند که خود تأثیر بسیار زیادی در سلامت جامعه دارد. اما گاهی عملکرد زنان در جامعه، جایگاه فردی، همسری و مادری آنان، به گونه‌ای است که زمینه فساد را برای همسران و فرزندان خود مهیا می‌کنند. یکی از این انحرافات و مفاسد، رابطه جنسی نامشروع است که گاهی انسان به دلیل وجود کاستی‌هایی در زندگی خویش، مرتکب آن می‌شود. بنابراین، صلاح زنان در جامعه، صلاح همسران و فرزندان را به دنبال داشته و به تبع، نقش بزرگی در کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه دارد. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

زن اگر فاسد شد، احتیاج نیست مردها را فاسد کنند، مردها به خودی خود فاسد می‌شوند. اگر زن یک نسل فاسد شد، هیچ لزومی ندارد که با سرمایه‌گذاری مردهای آن نسل را فاسد کنند، طولی نمی‌کشد که تمام مردهای آن نسل فاسد می‌شوند؛ زیرا زن تربیت‌کننده است، حال تربیت‌کننده انسان‌های بافضیلت و

شجاع است یا انسان‌های بی ارزش و بی‌ایده آل. مادران؛ یعنی زنان جامعه که مهمترین حیثیت آنها مادری است، باید اصلاح شوند تا تاریخ و آینده اصلاح شود (قدوسی زاده، ۱۳۹۷، ج ۵، ص ۶۷).

اینک به تبیین جایگاه و نقش فردی، همسری و مادری زنان را در کاهش جرایم جنسی از منظر رهبری فرزانه انقلاب بررسی می‌کنیم:

نقش فردی زنان در کاهش جرایم جنسی

۱. نقش حجاب زن: حجاب؛ یعنی پوشش سالمی که در سایه آن، عصمت زن حفظ می‌شود. مقام معظم رهبری در بیان معنای حجاب می‌فرماید:

حجاب برای زن به معنای ذلت زن نیست، بلکه به معنای عصمت و حفظ زن است و نه فقط عصمت و حفظ زن، بلکه عصمت و حفاظت زن و مرد هر دو... حجاب به معنای چادر نیست؛ اما چادر در نزد ما ایرانی‌ها که زن‌های ما از قدیم داشتند، بهترین نوع حجاب است. بدون چادر هم حجاب ممکن است. حجاب به معنای پوشیدن سالم، نه پوشیدنی که از پوشیدن بدتر است. به تعبیر روایات پوشیده عریان که در عین پوشیدگی مثل انسان برهنه و عریان است، آن پوشیدن به درد نمی‌خورد، حجاب نیست، پوشیدن سالم که سر و مو و گردن و بدن و تمام سرتا پای بدن زن را پوشانده باشد. البته صورت و دودست را بسیاری فقها مستثنا می‌دانند، البته در مواردی که صورت بدون آرایش و ساده باشد؛ این هم معنای حجاب» (همان).

امروزه برخی از رفتارهای جرم‌زا و پرخطر در جرایم جنسی، ناشی از عدم رعایت پوشش اسلامی توسط زنان است. نبود قیود و هنجارهای دینی و اخلاقی از

جمله پوشش مناسب، جامعه را میدان عرضه و تقاضای افراطی و شدید جنسی می‌کشد؛ چرا که در طبیعت انسانی از نظر خواسته‌های جنسی محدودیتی وجود ندارد. در نتیجه، هنگامی که خواسته‌های جنسی او در مسیر مادیات قرار گرفت، به هیچ حدی متوقف نمی‌شود و مفسدی را در جامعه ایجاد می‌کند. بنابراین، همانطور که سد نیروی آب را مهار می‌کند، حجاب نیز مانند سد آهنین بلاهای وارداتی ناشی از التذاذ مردان را مهار می‌کند. از دیدگاه رهبری انقلاب، حجاب زنان اثرات مثبتی بر جامعه می‌گذارد که در سایه آن، جرایم جنسی کاهش یافته و جامعه به سلامت خود دست می‌یابد. برخی از این آثار عبارتند از:

تاثیر حجاب در پیش‌گیری از فساد و انحراف:

مسئله حجاب یا نگاه به نامحرم که در اسلام این همه در موردش تکیه شده - روایات و آیات قرآن و بحث‌های گوناگون درباره آن هست - در حقیقت یک مقدمه است برای اینکه از رشد سلول خطرناکی که به غده مهلکی بدل خواهد شد، در جامعه جلوگیری کند از یک بیماری و بلای کشنده و نابود کننده در جامعه پیشگیری کند و آن بلا عبارت است از: فساد، فحشا و بی‌بند و باری جنسی (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۶۵).

تاثیر حجاب در امنیت زن و مرد:

حجاب، یکی از وسایل امنیت است. با حجاب زن مسلمان، هم خود زن مسلمان امنیت پیدا می‌کند و همه مردان مسلمان امنیت پیدا می‌کنند. آنجایی

که حجاب را از زنان دور می‌کنند، آنجایی که زن را به اورژانسی و برهنگی نزدیک می‌کنند، در درجه اول امنیت از خود زن و در درجه بعد از مردان و جوانان گرفته خواهد شد. برای اینکه محیط سالم و دارای امنیت باشد، زن بتواند کار خود را در جامعه انجام بدهد، مرد هم بتواند مسئولیت‌های خود را انجام بدهد، اسلام حجاب را معین کرده است که این حجاب، یکی از آن احکام برجسته اسلام است (همان، ص ۶۸).

تاثیر حجاب در محبت میان زن و شوهر

این حجابی که اسلام درست کرده است، این نگاهی که اسلام منع کرده است، این معاشرتی که اسلام ممنوع قرار داده است، برای این است که شما دل-هایتان و محبت‌هایتان روی یک نقطه متمرکز شود. هم شما خانم‌ها و هم شما آقایان (همان، ص ۶۴).

لازم به یادآوری است که نگرش مخالفان حجاب در جامعه مبنی بر محرومیت و محدودیت حجاب برای زنان در جامعه و مانعیت حجاب از رشد و تعالی انسان، نگرش درستی نیست؛ چرا که حجاب نه تنها زن را محدود نمی‌کند، بلکه موجب حفظ کرامت و حرمت او در عرصه‌های اجتماعی می‌شود. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

مسئله حجاب، به معنای منزوی کردن زن نیست. اگر کسی چنین برداشتی از حجاب داشته باشد، برداشتش کاملاً غلط و انحرافی است. مسئله حجاب به معنای جلوگیری از اختلاط و آمیزش بی‌قید و شرط زن و مرد در جامعه است. این اختلاط، هم به ضرر جامعه و هم به ضرر زن و مرد، به

خصوص به ضرر زن است. حجاب، به هیچ وجه مزاحم و مانع فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی و علمی نیست. دلیل عینی‌اش هم شما هستید. شاید عده‌ای تعجب می‌کردند و هنوز هم تعجب کنند که خانمی در سطح بالای علمی در هر رشته‌ای وجود داشته باشد که خودش را با تعالیم اسلامی و از جمله با مسئله حجاب منطبق کند. این، برای بعضی باور نکردنی بود و نمی‌توانستند تصورش را بکنند (همان، ص ۶۶).

همچنین ایشان می‌فرمایند:

بر خلاف جنجالی که دنیای غرب روی مسئله حجاب به عنوان ناقض حقوق و آزادی زن می‌کند. مسئله حجاب به حقوق و آزادی هیچ ارتباطی ندارد. حجاب امری واجب برای زن و مرد است که هر یک باید به نحوی این محدودیت را رعایت کنند؛ زیرا با شکسته شدن حجاب، همان بلایی بر سر زن خواهد آمد که امروز در محیط‌های غربی با سوء استفاده از زن، شاهد آن هستیم (همان، ص ۷۳).

۲. نقش تقوای زن: انسان بر اثر فراموشی خدا، زمینه ارتکاب به مفاسد اخلاقی از جمله جرایم جنسی را برای خود فراهم می‌کند که در سایه آن، به سلامت جامعه خدشه وارد می‌شود. بنابراین، هر انسانی می‌بایست در زندگی فردی و اجتماعی خود، همواره به یاد خدا بوده و تقوای الهی پیشه کند.

از دیدگاه مقام معظم رهبری تقوا یعنی:

مراقب بودن و دچار غفلت نشدن است. اینکه می‌گویند پرهیزگاری؛ این پرهیز، غیر از آن معنای پرهیزی است که نخوردن و نرفتن و اقدام نکردن است. تقوا؛ یعنی انسان حالت پرهیز و برحذر بودن را داشته باشد، پرهیز کند از اینکه

بلغزد؛ پرهیز کند از اینکه با سردر جایی سرنگون شود. وقتی شما در یک مسیر کوهستانی کوهنوردی می‌کنید، یا فرضاً از سینه کوه بالا می‌روید، هر قدمی که شما برمی‌دارید، تعیین‌کننده است. اگر نسبت به هر قدمی بی‌توجهی کنید، سرنوشت شما به مخاطره می‌افتد. لذا هر قدمی را که برمی‌دارید، ناچارید با دقت بردارید؛ یعنی جای پا را امتحان کنید، بعد بگذارید. این معنای تقوا است و در همه امور زندگی جاری و ساری است (بیانات رهبری: ۷۹/۰۹/۱۷، Khamenei.ir)

امیرالمومنین علی علیه السلام نیز تقوا را به اسب راهوار نجیب در اختیار تشبیه می‌کند که صاحبش بر آن می‌نشیند و آن را هدایت می‌کند و آن اسب نیز بدون هیچ دغدغه‌ای، صاحب خود را به آن جایی که باید ببرد، می‌برد. آنگاه خطا را که مقابل تقوا است، به اسب سرکش نانجیب و ناهمواری تشبیه می‌کند که وقتی صاحبش نشست، افسار را از دست او می‌کند و او را به جایی می‌برد که نمی‌خواهد و اراده ندارد برود (نهج البلاغه، ۱۳۸۰، خطبه ۱۶). بنابراین، یکی از راهکارها برای جلوگیری از رواج فحشا و فساد جنسی، تقوا و خود مراقبتی است. رهبری فرزانه انقلاب درباره لزوم تقوا برای نظام می‌فرماید:

این جبهه فقط با تقوا پیش خواهد رفت. این نظام جز با رعایت تقوا و طهارت و پاکی و محاسبه‌ی دقیق و صحیح و حسابرسی هر کدام ما از خودش، حاسبوا انفسکم، پیش نخواهد رفت». (بیانات رهبری در دیدار با کارگزاران نظام، ۹۳/۰۸/۱۰).

زنان نیز در نیازمندی به تقوا مستثنی نیستند و رعایت تقوا، توسط آنان نقش بسزایی در کاهش جرایم جنسی دارد؛ چرا که تقوا مانع از افتادن زن در دام

خودنمایی، خیانت و در نتیجه، روابط نامشروع می‌شود که این خود موجب استحکام خانواده و سلامت جامعه می‌شود.

مقام معظم رهبری می‌فرماید:

رعایت تقوای الهی که یکی از بارزترین موارد آن حدود و ضوابط الهی در مسائل جنسی و رابطه زن و مرد است، تقوای الهی را در این باره رعایت کنید و یقیناً خدای متعال برای کسانی که تلاش کنند و مجاهدت کنند، در این راه پاداش بزرگی را قرار خواهد داد (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۳۶).

همچنین می‌فرمایند:

از همه خواهران و برادران و زنان و مردان در تهران و در همه شهرهای کشور دعوت می‌کنم در زمینه مسائل مربوط به روابط زن و مرد، مسائلی که ایشان را به فحشا و فساد نزدیک می‌کشد، تقوای الهی را پیشه کنید. مواظب باشید که از حدود اسلامی تخطی نشود. مواظب باشید که میکروب‌های فساد در کالبد سالم جامعه ما مجدداً نفوذ نکنند. مواظب باشید دشمنانی که با مبارزه حاد و تند سیاسی و نظامی ما گریزان شدند و مجبور به هزیمت و فرار شدند، در قالب مارهای خوش خط و خال دوباره به بهشت جمهوری اسلامی برنگردند و وارد نشوند (همان، ص ۳۷).

۳. نقش اعتدال زن در رابطه با نامحرم: انسان برای تبادل اطلاعات و انتقال پیام‌های خود به دیگران چاره‌ای جز ارتباط با هم‌نوعان ندارد. حضور زنان در جامعه و مشارکت آنان در فعالیت‌های اقتصادی نیز بدون تعامل با مردان میسر نخواهد بود. بنابراین، دین اسلام با اشتغال زنان مخالف نیست و حضور زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی در این دین مقدس تثبیت شده است. مقام معظم

رهبری در این باره می‌فرماید:

مسئولیت اداره جامعه اسلامی و پیشرفت جامعه اسلامی بردوش همه است؛ بردوش زن، بردوش مرد؛ هرکدامی به نحوی برحسب توانایی‌های خودشان. بحث سراین نیست که زن‌ها آیا می‌توانند مسئولیتی در بیرون از منزل داشته باشند یا نه - البته که می‌تواند، شکی در این نیست؛ نگاه اسلامی مطلقاً اینجا نفی نمی‌کند (همان، ۱۳۹۳، ص ۳۰).

اما زنان می‌بایست در عرصه اجتماعی از جمله محیط کار، در روابط با مردان اعتدال را رعایت کنند. رهبری فرزانه انقلاب درباره لزوم اعتدال در ارتباط با نامحرم می‌فرماید: «در اسلام آنچه که مطرح است عبارت است از تعادل؛ یعنی رعایت عدالت محض میان افراد بشر، از جمله میان جنس زن و جنس مرد». (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از زنان، ۷۶/۰۷/۳۰، Khamenei.ir)

به همین دلیل، دین اسلام اشتغال زنان را مقید به رعایت موازین شرعی از جمله رعایت اعتدال در ارتباط با نامحرم کرده است. رهبری می‌فرماید:

برای جلوگیری از آمیختگی و آلودگی زن به فرهنگ دوران طاغوت، باید جلوی نفوذ آن عواملی را که با زمینه‌های غریزی منجر به فساد می‌شود، بگیریم و بهترین کار برای این مسئله پوشش درست و پرهیز از آرایش‌ها و جلسات و معاشرت‌های آن‌چنانی در همه محیط‌هاست. البته این به معنای آن نیست که ما بگوییم زن و مرد اصلاً نباید با هم حرف بزنند و در مجامع وارد نشوند و اگر کسی بخواد این حرف‌ها را به این معنی بگیرد، یک ترفند است (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۳۲).

اما گاه زنان با عبور از مرز اعتدال در معاشرت با مردان، مقدمات بروز مفساد اخلاقی از جمله مفساد جنسی را مهیا کرده و از این طریق به سلامت خانواده و جامعه آسیب می‌زنند. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

اینکه می‌گویند زن باید خودش را در محیط‌های اجتماعی با نامحرم مخلوط نکند، برای این است که این زن، دلبستگی اش به مرد خودش باشد و الا اگر زن کارش به جایی رسید که مرد خودش برایش عادی شد، مثل وضعیتی که الان در جوامع غربی می‌بینید که اصلاً این مرد برای زن اهمیتی ندارد، می‌گوید حالا شد، شد، نشد هم نشد. می‌گوید طلاق می‌گیریم، تمام می‌کنیم تو برو دنبال کارت، من هم می‌روم دنبال کارم. این بد است. بعضی از خانم‌ها امروز تلاش می‌کنند که وضع زنان را اینجوری کنند. این به ضرر زن-هاست، به نفع زن‌ها نیست؛ چون این، بنیان خانواده را متلاشی می‌کند (همان، ص ۵۱-۵۰).

نقش همسری زنان در کاهش جرایم جنسی

نهاد خانواده یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین ارکان جامعه بوده که تاثیر شگرفی بر سلامت فکری، فرهنگی و معنوی اجتماع می‌گذارد. براساس فرمایش مقام معظم رهبری زن عنصر اصلی این نهاد مهم می‌باشد:

زن را به چشم آن عنصر اصلی تشکیل خانواده در نظر بگیرید که خانواده اگر چه از مرد و زن تشکیل می‌شود و هر دو در تشکیل خانواده و موجودیت آن موثرند. اما آسایش فضای خانواده، آرامش و سکونتی که در فضای خانه است، به برکت زن و طبیعت زنانه است. با این چشم به زن نگاه کنند تا معلوم شود که او چگونه کمال پیدا می‌کند و حقوقش در چیست (قدوسی زاده، ۱۳۹۳، ج ۵، ص ۸۰).

بنابراین، زن در خانه محور آرامش و محبت است. اگر احساسات او گرم باشد، خانه کانون صفا خواهد بود. در غیرای نصورت، خانه غرق در کدورت و تیرگی می شود. در نتیجه وجود چنین فضایی در خانواده، مرد برای کمبود محبت و آرامش از جمله آرامش جنسی، به دنبال برقراری روابط نامشروع می رود. پس زنان به دلیل ویژگی های خاص شخصیتی خویش، آثار محسوس و تعیین کننده ای در همسران خود می گذارند و از این لحاظ سهم عظیمی در اصلاح و سلامت خانواده و به تبع، جامعه ایفا می کنند. مقام معظم رهبری می فرمایند:

اگر در کشوری زنان آن کشور بتوانند به آن صفا و معنویت و رقاء و تعالی فکری برسند، هیچ مشکلی در آن مملکت باقی نمی ماند؛ یعنی زن به طور محسوسی در مرد تاثیر دارد. هم بر روی شوهرش و هم بر روی فرزندان تاثیرات تعیین کننده ای می تواند بگذارد. لذا در واقع، اصلاح جامعه با اصلاح زنان است که آن هم با همین مسائلی که گفته شد، حاصل خواهد شد (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۶۳).

زن در راستای چنین نقش مهمی، وظیفه هدایت و تقویت روحیه همسر را برعهده دارد. مقام معظم رهبری می فرماید:

به هم کمک کنید. کمک به معنای اینکه در حفظ یکدیگر در صراط مستقیم الهی، یاری برسانید. اگر شوهر قدمی برمی دارد که شما احساس می کنید این قدم ممکن است به گمراهی و کجروی او منتهی شود، شما که نزدیک ترین فرد به او و همسرش هستید، با عقل، و تدبیر و لطافت، جلو او را بگیرید». (همان، ص ۵۹).

همچنین می - فرماید:

تربیت فرزندان و تقویت روحیه شوهران از همه کارهای زن مهم تر است.

این نقشی است که زن می‌تواند در داخل خانواده ایفا کند و جزو بزرگترین نقش‌ها است؛ و خدا را شکر می‌کنم که زن ایرانی و مسلمان در این میدان هم بیشترین هنر را نشان داده است (همان، ص ۶۴).

از جمله کارهایی که زن باید برای هدایت و تقویت روحی همسرش انجام دهد، عبارت است از:

ابراز عشق و محبت به همسر

همان‌گونه که زن توقع دارد مورد علاقه و محبت مرد باشد، مرد هم دوست دارد مورد علاقه همسرش باشد؛ او در همه حال که برای تأمین معاش و آسایش همسر و فرزندانش می‌کوشد، توقع دارد مورد مهر و محبت ویژه همسرش قرار گیرد. وقتی مرد با واکنش مهرآمیز زن دریابد که همسرش او را دوست دارد، دلش همیشه شاداب و خرم است و در کار و زندگی، علاقه‌مند و دلگرم خواهد بود و برای تأمین رفاه خانواده‌اش، هرگونه سختی را به جان می‌خرد و از هیچ کوششی دریغ نمی‌کند. اما وقتی مردی محبت نبیند، به امراض روحی و ضعف اعصاب مبتلا شده، و حتی مواقعی نیز مشاهده شده که گرفتار مراکز فساد و افراد ناباب می‌شود. (غلامرضایی، ۱۳۹۷، ص ۲۳۹-۲۳۸)

مقام معظم رهبری می‌فرمایند:

ببینید این آیه شریفه در مورد زن و مرد، عمدتاً در داخل خانواده، چه می‌فرماید: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا»؛ یعنی از جمله نشانه‌های قدرت الهی، یکی این است که برای شما انسان‌ها، از نوع خودتان و از جنس خودتان همسرانی قرار داد. بعد می‌فرماید: «لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا»؛ یعنی زوجیت و دو

جنسی در طبیعت بشر، برای هدف بزرگی است. آن هدف، عبارت است از سکون و آرامش، تا شما در کنار جنس مخالف خودتان، در درون خانواده - مرد در کنار زن، زن در کنار مرد- آرامش پیدا کنید. بنابراین، برای مرد، آمدن به داخل خانه، یافتن محیط امن خانه، زن مهربان و دوستدار و امین در کنار او، وسیله ی آرامش است (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۲۴).

احترام و تکریم شوهر

از مهم ترین نیازهای عاطفی مردان مقبول بودن و مورد پذیرش قرار گرفتن است. تمام مردان نیازمند آن هستند تا به آنها اثبات شود که در محیط خانواده خواستنی هستند. بنابراین، اگر زنی همسرش را تحقیر کند و حرمت او را زیر پا بگذارد، مرد با این احساس ناخوشایند روبرو می شود که همسرش نسبت به او اعتماد و اطمینان لازم و کافی را ندارد و احساس بی کفایتی به وجودش مستولی می شود. در نتیجه، مرد برای جبران چنین کمبودی در دام کارهای شیطانی از جمله روابط نامشروع می افتد که آسیب های زیان باری برای فرد و جامعه به دنبال دارد.

مقام معظم رهبری می فرماید:

احترام به این معنا نیست که مثلاً همدیگر را با القاب و آداب صدا کنند، بلکه قلباً مرد نسبت به زن خود و زن نسبت به مرد خود، احساس احترام داشته باشند. احترام را در قلب خود نگه دارید، برای هم حرمت قائل باشید. این در اداره زندگی مهم است. بین زن و شوهر، اهانت و تحقیر و تذلیل نباشد (همان، ص ۱۱۰).

توجه به مسائل زناشویی

زندگی مشترک نیازمند وجود جاذبه و کششی است که دو نفر را در کنار یکدیگر نگه دارد. یکی از مهم‌ترین کشش‌ها در زندگی زناشویی، جاذبه جنسی است؛ که ارضای آن نقش بسیار زیادی در کاهش جرایم جنسی در اجتماع دارد. برقراری یک رابطه جنسی خوب و گرم، علاوه بر اینکه موجب افزایش علاقه می‌شود، موجب آرامش بخشی یکدیگر می‌شود. قرآن این حقیقت را بدین گونه بیان می‌کند: «هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلٌ خَفِيْفًا فَهَرَّتْ بِهِ...» (اعراف: ۱۸۹)؛ او خدایی است که (همه) شما را از یک فرد آفرید و همسرش را نیز از جنس او قرارداد، تا در کنار او آرام بگیرید. سپس هنگامی که با او روابط جنسی برقرار کرد، حملی سبک برداشت که با وجود آن، به کارهای خود ادامه میداد و چون سنگین شد...

در این آیه، ارتباط جنسی را موجب آرامش بیان می‌کند. در سایه این آرامش، برخی از انواع افسردگی و عصبانیت در مردان از بین رفته و در دام مفسدات جنسی نمی‌افتند. به همین دلیل، در دین اسلام تمکین جنسی بر زنان واجب شده است. مقام معظم رهبری می‌فرماید: «زنی که عقد دائم شده نباید بدون اجازه شوهر از خانه بیرون رود و باید خود را برای هر لذتی که او می‌خواهد تسلیم نماید و بدون عذر شرعی از نزدیکی کردن او جلوگیری نکند» (توضیح المسائل امام، مساله ۲۴۱۲، Khamenei.ir).

بنابراین، اگر زنان نسبت به تمایلات همسران خویش به موقع و به شیوه صحیح پاسخگو باشند، خانواده از هر نوع بیماری روانی سالم می‌ماند و در پرتو سلامت خانواده، جرایم جنسی در جامعه نیز کاهش یافته و سلامت آن تضمین

خواهد شد. رهبری فرزانه انقلاب می‌فرماید:

همچنان که بدن انسان از سلول‌ها تشکیل شده که نابودی و فساد و بیماری سلول-ها به طور قهری و طبیعی، معنایش بیماری بدن است و اگر توسعه پیدا کند، به جاهای خطرناکی برای کل بدن انسان منتهی می‌شود، همین‌طور جامعه هم از سلول‌هایی تشکیل شده، که این سلول‌ها خانواده‌اند. هر خانواده‌ای یکی از سلول‌های پیکره اجتماع و بدنه اجتماع است. وقتی اینها سالم بودند، وقتی اینها رفتار درست داشتند، بدنه جامعه؛ یعنی آن پیکره جامعه، سالم خواهد بود (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۷۸).

نقش مادری زنان در کاهش جرایم جنسی

جایگاه مادران در ساختار جامعه حیاتی است؛ به گونه‌ای که پیشرفت یا شکست یک جامعه، در گرو ایفای درست و نادرست نقش‌ها و وظایف آنان در این جایگاه است. بنابراین، شغل اصلی زن، مادری است. رهبری می‌فرماید:

شغل اصلی زن، شغل همسری و مادری است؛ ولی بعضی خیال می‌کنند این اهانت به زن است. مهم‌ترین کاری که زن می‌تواند بکند، کار مادری است. البته در مواردی شاید کارهای اجتماعی زنان واجب عینی و یا کفایی نیز باشد؛ اما در همه حال خانم‌ها باید فعالیت اجتماعی‌شان را با حفظ جنبه مادری‌شان بکنند و الگوشان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام باشد (قدوسی زاده، ۱۳۹۳، ج ۵، ص ۸۱).

مهم‌ترین و برجسته‌ترین نقش زنان در جایگاه مادری، نقش تربیت است. معنای تربیت از منظر آیت الله خامنه‌ای چنین است:

تربیت به معنای رشد و نمو و حرکت هر شی به سمت هدف و غایتی است که آن شی کمال خود را باز می‌یابد. برای مثال، تربیت یک نهال یا یک بوته گل، به این معناست که ما این نهال یا این بوته گل را رشد و نمو بدهیم تا برگ و بار پیدا کند و ضمن اینکه خود این نهال یا بوته از لحاظ ظاهری و جسمی و زیبایی باید شکل کامل خود را پیدا کند، میوه اش هم باید میوه سالم و شیرینی باشد

(بیانات رهبری، ۶۵/۰۷/۲۱، Shobkalayi.blogfa.com).

اهمیت این نقش از آنجا روشن می‌شود که کودک اولین بار در آغوش مادر قرار می‌گیرد و آداب و رسوم اجتماعی را از او می‌گیرد. بنابراین، مادر نفوذ خاصی بر فرزندان خود دارد و چگونگی رفتار مادر با فرزند در شکل‌گیری شخصیت او تاثیر چشمگیری می‌گذرد. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

این، یک امر قهری است. به موارد استثنایی کار نداریم که پسری عاق والدین یا بی‌اعتنا و تحقیرکننده والدین باشد؛ اما عموماً یک مادر بی‌سواد که معلومات و تجربه‌ای هم ندارد، از نفوذ خاصی برخوردار است که از نوع نفوذ معلم در شاگرد و یا از نوع نفوذ رئیس در مرئوس نیست. نفوذ خاصی است از طرف مادر بر فرزند، که تا هنگام پیری مادر استمرار دارد؛ یعنی مادر وقتی که بخواهد از روحیه مادری و نفوذ خودش استفاده کند، می‌تواند؛ مگر بعضی از مادران که سست روحیه و سست عنصر باشند و نخواهند یا نتوانند آن نفوذ را به کار ببرند... به طور غالب این طور است که مادران روی فرزندانشان تاثیر می‌گذارند و حرفشان، اظهار محبتشان و سخنی که در خلال آن اظهار محبت بیان می‌کنند، به مغز مخاطب فرو می‌رود (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۶۸).

حال اگر مادر در ابعاد مختلف تربیتی از جمله جنسی، دینی، عاطفی، اخلاقی کم کاری کند، خلأهای تربیتی برای فرزندش به وجود می‌آید که این خلأهای تربیتی زمینه را برای ارتکاب به جرایم جنسی فراهم می‌کند. بنابراین، مادر نقش مهمی در سلامت جامعه دارد. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

یکی از وظایف مهم زن، عبارت از این است که فرزند را با عواطف، با تربیت صحیح، با دل دادن و رعایت و دقت، آن چنان بار بیاورد که این موجود انسانی چه دختر و چه پسر وقتی که بزرگ شد، از لحاظ روحی، یک انسان سالم، بدون عقده، بدون گرفتاری، بدون احساس ذلت و بدون بدبختی‌ها و فلاکت‌ها و بلایای که امروز نسل‌های جوان و نوجوان غربی در اروپا و آمریکا به آن گرفتارند، بارآماده باشد (همان).

اینک به تبیین نقش مادر در ابعاد مختلف تربیتی می‌پردازیم:

۱. تربیت جنسی: برخی تربیت جنسی را به معنای فراهم آوردن زمینه رشد غریزه جنسی، به گونه‌ای می‌دانند که ضمن استفاده لازم از این غریزه، از انحرافات و لغزش‌های جنسی نیز پیشگیری شود (رضوی نهاد، ۱۳۹۷، ص ۵). طبیعی است که پرورش درست فرد در حیطه گرایش‌های جنسی، مستلزم آموزش و ارائه اطلاعات کافی در این زمینه می‌باشد. چون رفتار جنسی انسان مبتنی بر آگاهی‌ها و نگرش‌هایی است که وی در حوزه رفتاری مربوط دارد. از آنجا که حیات جنسی انسان از بدو تولد شروع شده و به تدریج رشد و نمو پیدا کرده و کم‌کم خود را نشان می‌دهد، مادر می‌تواند نقش مؤثری در این زمینه ایفا کند؛ چون تعامل کودک با مادر بیشتر از تعامل با دیگر اعضای خانواده است. بنابراین، مادر باید روش‌هایی را در تربیت فرزند به کار گیرد که رشد جنسی وی به صورت

طبیعی و توأم با افزایش شناخت دینی و اخلاقی باشد. وظیفه مادر نسبت به تربیت فرزند، به ویژه تربیت جنسی بسیار سنگین است؛ چرا که از کودکی اگر مواظبت‌های جنسی و آموزش‌هایی در مورد آن داده نشود، ممکن است با فرارسیدن دوران بلوغ کار از کار بگذرد و توصیه‌های تربیتی دیگر اثری بر او نداشته باشد. مادر از همان آغاز، باید به این امر توجه داشته باشد و فضای خانه را به گونه‌ای آماده سازد که کم‌ترین نشانه‌ای از تحریکات جنسی در آن مشاهده نگردد. مثلاً، بدون لباس یا به صورت نیمه عریان در برابر پسری که به سن بلوغ نزدیک است، ظاهر نشود. همچنین اتاق خواب پسران و دختران تا جایی که امکان دارد از هم جدا و یا حداقل در یک بستر نباشند.

اگر زنان در تربیت جنسی فرزندان خود درست عمل کنند، وقتی فرزندان وارد اجتماع می‌شوند، مرتکب جرایم جنسی نخواهند شد. بنابراین، مادران از این جنبه نقش مهمی در سلامت جامعه دارند. یکی از دلایل وجوب پوشش زن در برابر پسر ممیز نیز به همین دلیل است. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

احتیاط واجب آن است که زن بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده است ولی خوب و بد را می‌فهمد و به حدی رسیده که نظر شهوانی دارد، بپوشاند. سن تمییز، به تبع اختلاف اشخاص در استعداد و درک و هوش، مختلف است (استفتائات آیت الله خامنه‌ای، Hadana.ir).

۲. تربیت دینی: تربیت دینی؛ یعنی مجموعه اعمال اختیاری که با هدف آموزش گزاره‌های اعتقادی یک دین و پرورش ایمان و التزام عملی به آن آموزه‌ها صورت می‌گیرد. در این معنا، بعد دینی انسان هم عرض با ابعاد دیگر او مانند بعد عقلی، عاطفی، اجتماعی، جنسی و دیگر ابعاد انسان است. تربیت دینی از نظر

اسلام و قرآن، از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار است. مقام معظم رهبری می‌فرماید:

عیب بزرگ دنیای مادی غرب، قطع رابطه انسان با خدا است؛ [به همین دلیل] دچار انحطاط معنوی و لغزش‌های اخلاقی فراوان می‌شوند؛ [به همین دلیل] دچار نومیدی می‌شوند و جوان‌هایشان دچار سرگردانی و سرگشتگی می‌شوند؛ [به همین دلیل]، روزه روز تمدن غرب دارد افول می‌کند؛ [چون] رابطه با خدا را قطع کرده‌اند. راز پیشرفت یک انسان به صورت شخصی و فردی و یک جامعه به صورت جمعی، این است که بتواند رابطه خود با خدا را حفظ کند. ارتباطتان را با خدا حفظ کنید (بیانات مقام معظم رهبری، ۹۵/۰۹/۲۳، Khamenei.ir)

بنابراین زنان باید از آغاز زندگی فرزند خود، به تربیت دینی آنان توجه داشته باشند. مقام معظم رهبری می‌فرماید: «بچه‌ها را متدین بار بیاورید. متدین بار آوردن بچه‌ها همان چیزی است که می‌تواند آینده این کشور را آباد کند» (Khamenei.ir، ۸۴/۰۲/۱۲).

نقش مادر در پرورش دینی و مذهبی فرزند روشن است. او هم پیش از تولد و هم پس از آن، در دوره‌های کودکی، نوجوانی و جوانی می‌تواند ایفای نقش کند. از منظر آیت الله خامنه‌ای، انس زنان با قرآن نقش مهمی در تربیت دینی نسل آینده دارد:

من از همه خانم‌های محترم، بانوان گرامی که در بخش‌های مختلف کشور در کار قرآنی فعالند، صمیمانه تشکر می‌کنم و حضور شما در عرصه کار قرآنی، به جامعه زن کشور، الهام خواهد داد و زنان کشور ما - یعنی نیمی از جمعیت - را ان

شاءالله به قرآن متمایل خواهد کرد و اگرزن‌ها با قرآن مأنوس بشوند، بسیاری از مشکلات جامعه حل خواهد شد؛ چون انسان‌های نسل بعد در دامن زن پرورش پیدا می‌کند و زن آشنای با قرآن و مأنوس با قرآن و متفاهم با مفاهیم قرآن، خیلی می‌تواند در تربیت فرزند تأثیراتی داشته باشد و امیدوارم ان شاءالله به برکت این حرکت عظیم شماها، فردای جامعه‌ی ما به مراتب از امروز، قرآنی‌تر باشد». (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۶۹).

بنابراین، اگرزن در دوران مختلف زندگی فرزند خویش به احکام و مسائل دینی فرزند خود توجه داشته باشد، فرزند او هنگام ورود به اجتماع فریب شیاطین زمان را نمی‌خورد، بلکه همواره به یاد خدا بوده و از ارتکاب به جرایم اجتماعی از جمله جرایم جنسی پرهیز می‌کند.

۳. تربیت عاطفی: مادر به لحاظ روانی - عاطفی سرشار از مهر و محبت و صفا و صمیمیت است؛ چون ساختار وجودی مادر به گونه‌ای آفریده شده که قدرت جذب فوق العاده‌ای دارد و در برابر احساسات و عواطف از توان بالایی برخوردار چگونگی شکل‌گیری روابط اجتماعی و تربیت اولاد، نقش سازنده‌ای خواهند داشت. مادر می‌تواند با رعایت اصول و قوانین اسلامی در ساماندهی امور خانواده و پرورش فرزند نقش مهمی ایفا نماید؛ چرا که ویژگی عاطفی زنان بستر مناسبی برای ایفای نقش مادری و تربیت اولاد است و مهم‌ترین نقشی که از یک مادر انتظار می‌رود چیزی جز نقش تربیتی او نمی‌تواند باشد. رهبری انقلاب می‌فرماید: مادر می‌تواند فرزندان را به بهترین وجهی تربیت کند. تربیت فرزند به وسیله مادر، مثل تربیت در کلاس درس نیست؛ با رفتار است، با گفتار است، با عاطفه است، با نوازش است، با لالایی خواندن است؛ با زندگی کردن است. مادران با

زندگی کردن، فرزند تربیت می‌کنند. هرچه زن صالح‌تر، عاقل‌تر و هوشمندتر باشد، این تربیت بهتر خواهد شد. بنابراین، برای بالا رفتن سطح ایمان، سطح سواد، سطح هوش بانوان، در کشور باید برنامه ریزی کرد». (همان، ص ۶۵).

بنابراین، یکی از جنبه‌های مهم نقش تربیتی مادر، تربیتی عاطفی اوست که آثار آن در اعمال و رفتار فرزند به زودی نمایان می‌گردد. اسلام، ویژگی عاطفی-روانی مادران را مورد توجه خاص قرار داده و برای این جنبه از ابعاد وجودی آنان، اهمیت فراوان قائل شده است. رهبری انقلاب می‌فرماید:

شما اگر بچه خودتان را در خانه تربیت نکردید، یا اگر بچه نیاوردید، یا اگر تارهای فوق العاده ظریف عواطف او را - که از نخ‌های ابریشم ظریف تراست - با سرانگشتان خودتان باز نکردید تا دچار عقده نشود، هیچ‌کس دیگر نمی‌تواند این کار را بکند؛ نه پدرش، و نه به طریق اولی دیگران؛ فقط کار مادر است. این کارها، کار مادر است. اما آن شغلی که شما بیرون دارید، اگر شما نکردید، ده نفر دیگر آنجا ایستاده‌اند و آن کار را انجام خواهند داد. بنابراین، اولویت با این کاری است که بدیل ندارد؛ تعیین با این است (همان، ص ۶۴).

این توجه ویژه خداوند به عواطف مادران، مسئولیت آنان را در برابر فرزندانشان نیز زیادتر می‌کند؛ چرا که آنان باید فرزند را با تعادل عاطفی پرورش دهند و این حالت را در آنها تثبیت و حفظ نمایند. بی‌مهری مادر مهم‌ترین عامل از بین بردن تعادل عاطفی فرزند است و چه بسا موجب افسردگی و پریشانی وی شده و او را دچار عقده‌های روحی و روانی کند. بسیاری از عقده‌ها و آسیب‌های اجتماعی از جمله جرایم جنسی، نتیجه بی‌توجهی مادر نسبت به فرزندان خود است. بنابراین، مادران باید به این جنبه تربیتی نیز توجه داشته باشند.

تربیت اخلاقی: علت اصلی بسیاری از مشکلات بشری در نظام‌های

مختلف، ناشی از غفلت از معنویت و گرایش به مادی‌گری است. برای رهایی از بحران اخلاقی معاصرو برای احیای ارزش‌های اخلاقی باید قیام جدی کرد. مقام معظم رهبری، در مورد اولویت پرداختن به ارزش‌های اخلاقی می‌فرماید: «ما ارزش‌های اخلاقی و معنوی را برای جوان ضرورتی می‌دانیم که اهمیت آن بیشتر از علم است و معتقدیم انقلاب ما بخاطر همین ارزش‌ها بوده است». (بیانات رهبری، ۶۵/۰۳/۱۳، Khamenei.ir).

نقش مادر در تربیت اخلاقی فرزند برهمگان روشن است و چندان نیازی به تبیین ندارد؛ چرا که مادر الگوی رفتاری و اخلاقی برای فرزند است؛ هر کار ریزو درستی که انجام دهد، در منش و نحوه رفتار او با دیگران تأثیر می‌گذارد. مادر با رفتار الگویی خود انسان می‌پروراند، فرزند را از عالم نا پاکی‌ها، حسدها، کینه‌ها و رذائل اخلاقی دور می‌سازد و در دلش مهر و صفا و خیراندیشی نسبت به هم‌نوعان پدید می‌آورد. مادر، سرچشمه فضیلت‌ها و خوبی‌هاست؛ او در محیط خانه می‌تواند درس تقوا و خداترسی به فرزند دهد و از کودکی ضعیف و ناتوان، شخصیت بزرگ علمی و اخلاقی بسازد و تحویل جامعه دهد (احسانی، ۱۳۵۶، ش ۵). مقام معظم رهبری می‌فرماید:

امام، به حق چهره و شخصیت بی‌نظیر و استثنایی زمان ماست و در تکوین شخصیت این مردان بزرگ، این چهره‌های کم‌نظیر و شاید بی‌نظیر، بایستی به سراغ تربیت‌های مادران رفت و از مادرهای آنها تشکر کرد و شخصیت زنانی را که آنها را با اخلاقیات والا و با روحیات عظیمشان ساختند و تحویل جامعه دادند، بایستی تقدیر و تشکر کرد (بانکی پورفرد، ۱۳۹۶، ص ۶۷).

بنابر مطالب گفته شده سهم مادران در تربیت فرزندان بیشتر از پدران است که

اگر وظایف خود را به درستی انجام دهند، اثربزرگی بر سلامت جامعه می‌گذارند.

نتیجه‌گیری

در این مقاله نقش زنان در کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه از دیدگاه مقام معظم رهبری مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های حاصل از این پژوهش بر اساس دیدگاه معظم له به شرح زیر است:

از منظر آیت الله خامنه‌ای زنان در بعد فردی و در جایگاه همسری و مادری می‌توانند در کاهش جرایم جنسی و سلامت جامعه اثرگذار باشند. در بعد فردی، حجاب بانوان همچون سدی آسیب‌های وارداتی ناشی از التذاذ مردان را مهار می‌کند. تقوا و خودمراقبتی آنان، مانع از جلوه‌گری و در دام روابط نامشروع افتادن می‌شود و اعتدال در رابطه با نامحرم، موجب حفظ حریم و زایل شدن زمینه‌های فساد می‌گردد. در جایگاه همسری، زنان با ایجاد آرامش از طریق ابراز عشق به همسر و احترام به او و توجه به مسائل زنشویی، زمینه هدایت و اصلاح مردان از مفاسد جنسی را فراهم می‌کنند. در جایگاه مادری نیز با تربیت جنسی، دینی، عاطفی و اخلاقی، نقش مهمی در جلوگیری از انحرافات جنسی فرزندان خویش دارند.

تحلیل و بررسی دیدگاه ایشان در ارتباط با این موضوع از اهمیت والایی برخوردار است؛ چرا که اولاً، سلامت جامعه در گرو سلامت روانی و اخلاقی زن است، به همین دلیل، در جوامعی که خانواده دچار اختلال می‌شود، معمولاً اختلالات اخلاقی از جمله اختلال جنسی به وجود می‌آید. این مسئله‌ای است که حتی خود بانوان از آن غافل هستند. ثانیاً، وقوع جرایم جنسی، امنیت روانی را

از جامعه سلب کرده است و حتی شماری از کودکان نیز در این جرایم قربانی شده‌اند. ثالثاً، با وجود عنایت و تسلط مقام معظم رهبری بر مسائل زنان و ارائه راهکارها در جهت بهبود سلامت جامعه، در تبیین اندیشه ایشان و اجرای فرمایشات ایشان اجحاف صورت گرفته است.

منابع

قرآن

نهج البلاغه

۱. بانکی پور فرد، امیرحسین، زن و خانواده، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، چ ششم، ۱۳۹۶
۲. -----، عرصه‌های حضور اجتماعی زن، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، چ دوم، ۱۳۹۳
۳. ----، عفاف و حجاب در سبک زندگی ایرانی-اسلامی، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، چ هفتم، ۱۳۹۶
۴. دشتی، محمد، ترجمه نهج البلاغه، قم، انتشارات صفحه نگار، چ دوم، ۱۳۸۰
۵. رضوی نهاد، مریم، تربیت جنسی در کلام امام علی علیه السلام، بی جا، ۱۳۹۷
۶. غلامرضایی، حمیدرضا، معجزه صمیمیت، تهران، نسل نواندیش، چ بیست و دوم، ۱۳۹۷
۷. قدوسی زاده، حسن، نکته‌های ناب ج ۵، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، چ دوازدهم، ۱۳۹۳
۸. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار با جمعی از دانشجویان، ۷۹/۰۹/۱۷
۹. -----، بیانات در دیدار با جمعی از زنان، ۷۶/۰۷/۳۰
۱۰. -----، توضیح المسائل امام، مساله ۲۴۱۲
۱۱. -----، بیانات در مراسم جشن تکلیف دانش‌آموزان، ۹۵/۰۹/۲۳
۱۲. -----، بیانات در دیدار با جمعی از معلمان استان کرمان، ۸۴/۰۲/۱۲

- ۱۳.-----، بیانات در دیدار با مسئولان امور تربیتی، ۶۵/۰۳/۱۳
- ۱۴.-----، بیانات در دیدار جمعی از مداحان، ۸/۰۵/۰۵
۱۵. مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار با کارگزاران نظام ۹۳/۰۸/۱۰
۱۶. مقام معظم رهبری، مصاحبه با مجله آینده سازان، ۶۵/۰۷/۲۱
۱۷. مقام معظم رهبری، استفتائات

- 19.Hadana.ir
20. Iqna.ir
21.Khamenei.ir
22. Shobkalayi.blogfa.com

